

Ukrainos kontrpuolimas 2023 metais

Vyr. ltn. Vilius
*Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos
Vadų ir jaunesniųjų štabo karininkų kursas*

TIRIAMASIS DARBAS

Anotacija

2023 m. birželio mėn. Ukrainos ginkluotosios pajėgos pradėjo ilgai lauktą kontrpuolimą, kuriuo siekė išlaisvinti Rusijos okupuotas teritorijas šalies pietuose ir rytuose. Ukrainos pajėgos, remiamos ir apmokytos Vakarų šalių, bandė pralaužti Rusijos gynybą, užkirsti jai kelią sausumos tiltu į Krymą ir pakeisti visos Rusijos karinės kampanijos, vadinamos „specialiąja karine operacija“, kryptį. Vis dėlto Ukrainai ir Vakarų šalims tikintis didesnio proveržio, kontrpuolimas sunkiai pasiekė pagrindinius užsibrėžtus tikslus. Šiame tekste pateikiama trumpa nepavykusio Ukrainos ginkluotųjų pajėgų kontrpuolimo analizė, kaip atspirtį naudojant NATO šalių karines funkcijas (angl. *Warfighting Functions*), lyginama Ukrainos ir Rusijos ginkluotė bei dalyvavę vienetai, pateikiamos rekomendacijos.

Reikšminiai žodžiai: *Ukrainos kontrpuolimas, bepiločiai orlaiviai, tiksli amunicija, judėjimas ir manevras.*

Įvadas

Ukrainai, jau keletą metų vykdančiai gynybos veiksmus ir gaudančiai Vakarų šalių paramą žvalgybos informacija, mokymais ir ginkluote, natūraliai kilo tikslas atsiimti nuo 2014 m. Rusijos okupuotas teritorijas. 2022 m. antrojoje pusėje, atkovojus Charkivą ir Chersoną, Ukrainos vadovybė paskelbė, kad pagrindinis šalies tikslas – atkovoti visas okupuotas teritorijas (įskaitant ir okupuotas nuo 2014 m.). Šis tikslas buvo pagrindas prieš Rusijos Federacijos ginkluotąsias pajėgas pradėti vieną didžiausių nuo Antrojo pasaulinio karo laikų puolimo operacijų.

Ukrainą remiančios šalys, ypač JAV, Jungtinė Karalystė, Vokietija ir Lenkija, iki 2023 m. vidurio jau buvo suteikusios karinės pagalbos už daugiau nei 100 mlrd. JAV dolerių. Vieni svarbiausių buvo tankai „Leopard 2“ (suteikti šių tankų ir tankų „Abrams“ buvo bendras Vokietijos ir JAV sprendimas) bei pėstininkų kovos mašinos „M2 Bradley“ ir „Stryker“. Tam tikslui buvo suformuotos naujos brigados (iš viso 12), surengtos personalo, dalyvausiančio kontrpuolime, pratybos NATO šalyse.

Buvo dvi pagrindinės kontrpuolimo kryptys: Zaporizės kryptis (bandyta stumtis į pietus iki Tokmako ir Melitopolio, siekiant užimti Rusijos sausumos koridorių į Krymą) ir Bachmuto kryptis. Siekta užkirsti kelią Rusijos taktinių grupių pastiprinimui rytiniame flange.

Vis dėlto iki lapkričio mėnesio pabaigos Ukraina išlaisvino tik apie 370 kv. km teritorijos, tai yra mažiau nei 0,2 proc. tuo metu Rusijos užgrobtų Ukrainos žemių. Tuometis Ukrainos kariuomenės vadas Valerijus Zalužnas po nepavykusio kontrpuolimo pareiškė: „Karas pasiekė aklavietę“ [8].

1. Strateginis ir operacinis planavimas

Kontrpuolimas pradėtas planuoti dar 2022 m. lapkričio mėn. išlaisvinus Chersoną. Iki gruodžio Ukrainos generalinis štabas, vadovaujamas Sausumos pajėgų vado Oleksandro Syrskio (dabartinio

kariuomenės vado), pirmenybę teikė Zaporizei, kaip lemiamai mūsų vietai. Koordinuodama veiksmus su NATO, Ukraina pradėjo formuoti 12 naujų brigadų [4], kurių devynios buvo aprūpintos vakarietiškomis sistemomis ir apmokytos užsienyje.

Iki 2023 m. sausio mėn. buvo numatyta puolimo pavasarį laiko ašis pagal tai, kaip greitai NATO šalys pristatys reikalingą ginkluotę. Vis dėlto vėluojantis ginkluotės pristatymas, pavasario orai ir politinės vadovybės vėlavimas nutolino kontrpuolimą iki birželio pradžios. Balandžio–gegužės mėnesiais Vakarų ir Ukrainos ginkluotųjų pajėgų atstovai susitiko Ramšteino oro bazėje baigti derybų dėl logistikos ir strateginės paramos. Tuo metu Ukrainos žvalgyba, galbūt remiama NATO žvalgybos platformomis „Maxar“ bei „LightHouse“ ir savo turimomis, pavyzdžiui, „Delta Intelligence“ ar ukrainietiška „Palantir“ versija, – fiksavo didžiulius Rusijos gynybos statinius: apkasų sistemas, tankius minų laukus, „drakono dantis“ ir pan. Puolimo pradžia buvo dar sunkesnė ir dėl to, kad birželio 6 d. Rusija sunaikino Kachovkos užtvanką – dėl jos griūties buvo užtvindytos galimos puolimo kryptys pietuose.

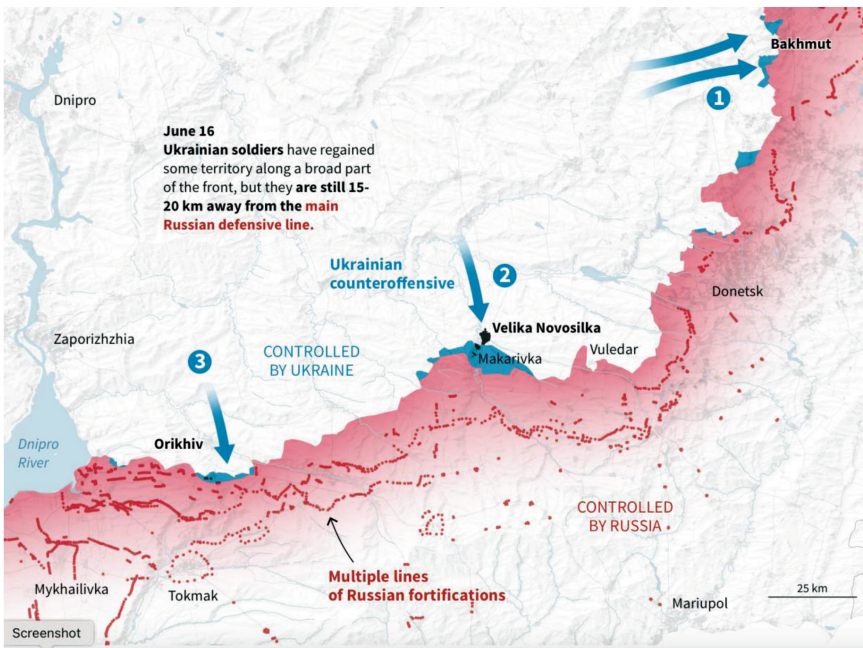
	Ukraina	Rusija
Žmogiškieji resursai	50 000 ; 12 brigadų (treniruotos NATO); išsekęs rezervas	420 000 ; šaukstiniai rezerve
Artilerija	5 000 sviedinių per dieną, HIMARS ribojamas atstumas	10 000 sviedinių per dieną, Šiaurės Korėjos parama, termobariniai užtaisai
Ugnies galia	47-oji brigada: 15 A1 „Abrams“	T-90M, T-80 (santykis 1:10)
Dronai	FPV dronai slopinami; praradimas – 30 %	„Lancet-3“, „Orlan-10“, „Krasucha-4“, elektroninės kovos priemonių dominavimas

2. Judėjimas ir manevras

Visi etapai nagrinėjami remiantis mūšio funkcijomis, taip siekiant suprasti ir kariniu požiūriu įvertinti kontrpuolimo metu vykdytas funkcijas bei sprendimo priėmimo procesus.

I etapas – pradinis prasilaūžimas (2023 m. birželis–liepa)

Kontrpuolimas prasidėjo birželio 7 dieną. Jame dalyvavo geriausiai aprūpinti Ukrainos ginkluotųjų pajėgų daliniai: 47-oji mechanizuotoji brigada (ginkluota tankais „Leopard 2A6“ ir „M2 Bradle“), 82-oji oro desanto brigada (ginkluota „Stryker“ ir „Challenger 2“) ir 65-oji mechanizuotoji brigada. Šie vienetai bandė prasiveržti pro priešo pozicijas pirminio kontrpuolimo metu.

1 pav. Puolimo kryptys

Šaltinis: <https://www.reuters.com/graphics/UKRAINE-CRISIS/MAPS/klvygwawav/>

Tačiau puolančios Ukrainos ginkluotosios pajėgos iškart pateko į tankius minų laukus (net iki 5 minų viename kvadratiniam metre), taip pat toje teritorijoje buvo gausu kasetinių artilerijos užtaisų sprogmenų. Per pirmąsias 72 valandas dešimtys vakarietiškos technikos vienetų, tarp jų ir tankų „Leopard 2“, buvo sunaikinta. Taktiniam judėjimui dar labiau trukdė tai, kad Ukrainos ginkluotosios pajėgos neturėjo oro pranašumo. Rusijos naudojami atakos sraigtasparniai Ka-52 ir bepiločiai orlaiviai atakavo Ukrainos šarvuočius veikdami už Ukrainos oro erdvės gynybos ribų.

II etapas – taktikos pasikeitimas ir proveržis Robotynėje (2023 m. rugpjūtis)

2023 m. liepos–rugpjūčio mėn. Ukrainos ginkluotosios pajėgos pabandė prisitaikyti ir aklai nepulti į priešišką pajėgų ugnį. Inžinieriai valė takus minų laukuose, vykstant tiesioginiam ir netiesioginiam apšaudymui, o naudojant žvalgybos dronus buvo vykdomas stebėjimas realiu laiku. Pažanga buvo lėta (kartais metrais per dieną), tačiau taip buvo galima išvengti didesnių nuostolių.

Rugpjūčio 23 d., po 6 savaites vykusių kovų, Ukrainos ginkluotosios pajėgos išlaisvino Robotynę. Operacijose dalyvavo minėtos 47-oji, 65-oji ir 128-oji šturmo brigados. Vis dėlto didesnio proveržio siekiant iškeltų tikslų nebuvo.

III etapas – besitęsiantis puolimas ir aklavietė (2023 m. rugsėjis–lapkritis)

Užėmusios Robotynę, esančią pietine puolimo kryptimi, Ukrainos ginkluotosios pajėgos tęsė kontrpuolimą Verbovės link, bandydamos pralaužti antrąją Rusijos gynybos liniją. Vis dėlto pažanga buvo ribota dėl Rusijos tiksliai naudojamos artilerijos, vis efektyviau naudojamų bepiločių orlaivių ir minų laukų. Jau spalio viduryje tapo aišku, kad pasiekti operacinio proveržio iki žiemos nebepavyks.

3. Žvalgyba

Ukrainos ginkluotosios pajėgos pradėjo kontrpuolimą turėdamos reikšmingą NATO žvalgybos informacijos paramą, įskaitant palydovinius vaizdus, SIGINT ir kitas priemones (daugiausia JAV ir Jungtinės Karalystės). Taktinio lygmens dronai buvo slopinami daug stipriau išvystytų Rusijos elektroninės kovos vienetų.

Rusija gynybos pozicijų rajonuose dislokavo vienetus su įranga „Krasucha“ (veikimo nuotolis – iki 250 km), „Žitel“ (SATCOM blokavimas – 3–50 km, GSM blokavimas – 20–30 km, GPS blokavimas – iki 30 km), „Tirada“ (blokuoja palydovus, yra strateginės svarbos). Ši įranga blokavo GPS signalus, dronus, trikdė ryšį fronto linijoje. Ukrainos ginkluotųjų pajėgų dronų operatoriai pranešė, kad mūsų metu Zaporizios apylinkėse vos iki 10 proc. dronų operacijų buvo sėkmingos [3].

2024 m. balandžio mėn. Ukrainos prezidentas Volodymyras Zelenskis patvirtino, kad Rusija iš anksto žinojo apie puolimo kryptis. Tai reiškia, kad operacinis saugumas (angl. OPSEC) buvo pažeistas [2], todėl Rusijos ginkluotosios pajėgos galėjo geriau pasirošti atremti puolamuosius veiksmus.

Be to, Rusija naudojo klaidinimo taktiką kasdama apkasus nereikšmingose vietovėse, naudodama imitacines artilerijos pabūklų sistemas, slėpdama įrangą nuo termovizorinių kamerų. Taigi, nors Ukrainos ginkluotosios pajėgos turėjo prieigą prie aukštos raiškos palydovinių nuotraukų ir kitos informacijos, tokie Rusijos veiksmai dar labiau apsunkino kontrpuolimą.

4. Kovinė galia

Ukrainos ginkluotosios pajėgos pradėjo kontrpuolimą naudodamos daug NATO tiekiamų artilerijos sistemų: HIMARS, haubicas M777, CAESAR, „Excalibur“. Buvo stengiamasi neeikvoti šaudmenų ir šaudyta daugiausia į vadovavimo, valdymo ir kontrolės taikinius, šaudmenų sandėlius, užnugaryje esančias pozicijas. Verta paminėti, kad buvo leista naudoti HIMARS platformų naudojamus

ATACMS šaudmenis tik 2024 m. pabaigoje, po nepavykusio kontrpuolimo [5]. Vis dėlto jau liepos mėnesį pradėjo trūkti šaudmenų, ir Ukrainos ginkluotųjų pajėgų vienetai pranešė, kad per dieną gali iššauti po 10–20 sviedinių, o visi bendrai – apie 2 000 sviedinių. Tai buvo gerokai per mažai vykdant paskirtas užduotis. Palyginti: kontrpuolimo pradžioje Ukraina galėjo iššauti 4 000–7 000 artilerijos sviedinių per dieną [1]. Tuo metu Rusijos pajėgos buvo gerai išdėsiusios artilerijos ugnį, ją rėmė „Lancet“ tipo dronai ir sraigtasparniai Ka-52. Ukrainos šarvuotoji technika buvo pagrindinis taikynys dar net nepasiekus fronto linijos.

Nepaisant pradinės Ukrainos sėkmės, kai Rusijos logistikos centrai buvo naikinami naudojant HIMARS platformą, Rusija prisitaikė ir decentralizavo savo sandėlius. Tai dar labiau apsunkino Ukrainos kontrpuolimo galimybes dėl nepertraukiamo ir gana gero fronto linijoje esančių Rusijos vienetų logistinio aprūpinimo.

5. Logistika

Vienas didžiausių Ukrainos iššūkių buvo sudėtinga logistikos sistema. Jos 12 brigadų naudojo skirtingas transporto priemones. Dalis brigadų buvo aprūpintos ir vakarietiškomis, ir sovietinėmis kovos mašinomis. Kiekvienai jų reikėjo kitokių detalių, net skirtingų degalų. Tai didino klaidų riziką organizuojant III ir V klasės aprūpinimą. Dar viena problema buvo ta, kad kovinės aprūpinimo paramos vienetai dar nebuvo gerai įvaldę visų duotos technikos subtilybių ir negalėjo greitai bei efektyviai remontuoti technikos. Vieno Ukrainos logistikos karininko teigimu, kai kurias transporto priemones tekdavo evakuoti šimtus kilometrų į decentralizuotus remonto centrus, nes fronte buvo nepajėgiama sutaisyti šios technikos [6]. III klasės logistika taip pat buvo sudėtinga. Kelios fronto brigados neturėjo standartizuotos degalų tiekimo ir sandėliavimo sistemos, todėl smarkiai vėluota pristatyti transporto priemonėms degalų.

6. Vadovavimas, valdymas ir kontrolė

Kontrpuolimo metu Ukrainos pajėgos pasinaudojo NATO šalių mokymais ir bandė pritaikyti vadovavimo principus „Mission Command“, leidžiant batalionų ir net kuopų vadams veikti autonomiškai, prisitaikant prie besikeičiančios situacijos. Vis dėlto mūsų valdymą ir koordinavimą smarkiai veikė Rusijos naudojamos elektroninės kovos priemonės, skirtingos NATO mokymo doktrinos ir tai, kad bepiločiais orlaiviais gaunama žvalgybos informacija nebuvo naudojama realiu laiku.

„Starlink“ įranga, kuri pradžioje buvo itin reikšminga, tapo mažiau veiksminga, kai Rusijos pajėgos elektroninės kovos priemonėmis pradėjo tiesiogiai taikytis į „Starlink“ dažnius. Dėl to brigados, priešiškos pajėgoms itin intensyviai naudojant elektroninės kovos priemones, grįžo prie elementarių radijo stočių, net kurjerių, kad galėtų vykdyti komunikaciją.

Nors jaunesnieji karininkai buvo gana gerai apmokyti NATO šalyse, dėl naudojamų skirtingų platformų buvo sudėtinga komunkuoti su draugiškais padaliniais. Visi šie sisteminiai trūkumai lėmė lėtą keitimąsi informacija, todėl aukštesnė vadovybė negalėjo realiu laiku gauti jiems reikalingos svarbios informacijos.

7. Pajėgų apsauga

Rusijos gynybos sistema buvo kuriama siekiant išdėstyti gynybos pajėgumus kuo labiau į gylį, kad Ukrainos ginkluotosioms pajėgoms apribotų judėjimo laisvę ir manevro galimybę naudojant daug karinės technikos ir karių. Rusijos gynybos sistemą sudarė minų laukai, apkasų sistemos, artilerijos parama, bepiločiai orlaiviai (pvz., FPV, „Lancet“), atakos sraigtasparniai.

Ukrainos daliniams trūko transporto priemonių, galinčių valyti minų laukus, be to, ši technika buvo nuolatinis Rusijos bepiločių orlaivių taikynys. Dėl to Ukraina vis dažniau taikė ne mechaninį, o rankinį išminavimo būdą. Turint omenyje, kad išminavimas vyko tiesioginio apšaudymo sąlygomis, galima teigti, kad rankinis išmi-

navimo būdas pareikalavo itin daug aukų ir sulėtino puolimo galimybes visomis atakos kryptimis.

Trūko ir trumpojo nuotolio oro erdvės gynybos sistemų. Nors Ukrainos ginkluotosios pajėgos turėjo oro erdvės gynybos sistemas NASAMS ir „Gepard“, jos daugiausia buvo dislokuojamos užnugaryje. Remiantis nutekintais slaptais JAV žvalgybos duomenimis, per nesėkmingą kontrpuolimą Ukraina neteko apie 17 000 karių, dar apie 110 000 karių sužeista. Nors tikslus netekčių per kontrpuolimą skaičius neatskleidžiamas, remiantis šaltiniais, teigiama, kad po kontrpuolimo brigadų pajėgumai siekė apie 50 proc. [7]. Pagal NATO doktrinas, vykdyti operacijų tokie vienetai nebepali, būtina atkurti resursus.

8. Operacinis ir strateginis poveikis

Iki 2023 m. lapkričio mėn. pabaigos, praėjus beveik pusei metų nuo puolimo pradžios, Ukraina buvo atkovojusį apie 370 kv. km okupuotos teritorijos – tai yra maždaug Alytaus miesto dydžio teritorija. Nors pavyko išlaisvinti Robotynę, neišlaisvintas Melitopolis, neužkirstas Rusijai kelias sausumos tiltu į Krymą.

Nors puolimas buvo nesėkmingas, jis turėjo reikšmingą poveikį Ukrainos pajėgoms. Rusijai teko perkelti gerai parengtus oro desanto dalinius iš kitų sektorių. Nors ir nepakankamai, vis dėlto reikšmingai sumažėjo Rusijos netiesioginės ugnies pajėgumai, o ukrainiečiai įgavo didelės kovų apkasuose patirties (to vėliau privalomai mokė savo karius baziniuose kursuose).

2 pav. Ukrainos ginkluotųjų pajėgų kontrpuolimo rezultatas

Šaltinis: <https://www.reuters.com/graphics/UKRAINE-CRISIS/MAPS/klvygwawavg/>

Politiškai vertinant, Ukrainos ir Vakarų pasaulio lyderiai tikėjosi didelio proveržio kare su Rusija, tačiau, kontrpuolimui nepavykus, kilo įtampa Ukrainos aukščiausiuose valdymo sluoksniuose, ypač tarp prezidento V. Zelenskio ir kariuomenės vado V. Zalužno. Galiausiai suprasta, kad neįmanoma nugalėti Rusijos be didelio technologinio pranašumo.

Rusijos pajėgos, nors netekusios daugiau nei 40 000 karių, išlaikė iniciatyvą ir pozicijų kontrolę didžiojoje fronto dalyje. Greitai prisitaikę prie besikeičiančios aplinkos ir supratę, kaip kariauti su vakarietiška technika, rusai puikiai išnaudojo masinius artilerinius apšaudymus, FPV ir žvalgybos dronus, elektroninės kovos priemones, minų laukus ir t. t. Taip jie atvėrė akis NATO karinei vadovybei, aktyviai propaguojančiai manevrinį karą.

9. Išmoktos pamokos

Puolimas parodė, kad Pirmojo pasaulinio karo apkasų sistemos net ir dabar yra svarbios šiuolaikiniame kare. Net ir naudojant tikslaus pataikymo ginklus, sudėtinga pralaužti sofistikuotą gynybos sistemą neturint dominavimo oro erdvėje ar didžiulio ugnies pranašumo.

NATO dabar tebesivadovauja saugaus ryšio principais, oro parama ir bepiločių orlaivių dominavimu. Rusijos gerai išstobulintos elektroninės kovos priemonės, naudojami minų laukai ir dronai apsunkina šių principų įgyvendinimą realybėje. Tai rodo, kad NATO doktrinų taikymas šalyje, kurioje nėra technologinio pranašumo, – neveikia.

Logistinės problemos, tokios kaip itin įvairios transporto priemonės, skirtingi šaudmenys, apsunkino logistinio aprūpinimo ir remonto galimybes. FPV dronų dominavimas taktiniame lygmenyje padarė didžiulę įtaką kovos lauke. Nors Ukraina gana gerai įsisavino dronų technologijas, vis dėlto Rusijos gamybiniai ir technologiniai pranašumai lėmė didesnę dronų gamybą bei geresnę kokybę. Tai lėmė geresnį mūšio lauko paveikslo matymą (SR dronai) ir didesnius nuostolius Ukrainos ginkluotosioms pajėgoms (FPV, „Lancet“ dronai).

10. Pagrindiniai trūkumai organizuojant kontrpuolimą

- Kontrpuolimo metu buvo būtinas pranašumas oro erdvėje, o jei neįmanoma jo pasiekti, būtina bent jau lygiavertiškai slopinti priešišku pajėgų naudojamas sistemas.

- Iki puolimo reikėjo standartizuoti logistikos grandines. Formuojant vienetus ir ruošiant juos kontrpuolimui, buvo būtina atsižvelgti į numanomas logistinio aprūpinimo problemas. Esant galimybei, reikėjo stengtis suvienodinti platformas, naudojamas viename batalione ar brigadoje, taip palengvinant aprūpinimo, remonto, evakuacijos iš kovos lauko sąlygas.

- Reikėjo įvertinti priešišku pajėgų elektroninės kovos galimy-

bes ir turėti šiems pajėgumams „priešnuodį“ (angl. *Counter-Measures*). Geriausiu atveju manevriniai vienetai privalėjo turėti pakankamą A2AD pajėgumą. Vis dėlto suprantama, kad Ukraina tokių galimybių neturėjo.

- Reikalinga kurti standartizuotas mūšio valdymo sistemas. Ne tik kontrpuolimas, bet ir jau kelerius metus vykstantis karas parodė, kad būtina integruoti skirtingas platformas į vieną ekosistemą. Tai padėtų efektyviau priimti sprendimus realiu laiku. Tačiau šiam tikslui pasiekti reikalingi didžiuliai laiko, finansiniai, techniniai ištekliai, kurių šiuo metu Ukraina neturi.

- Būtina kuo efektyviau ir masiškiau kurti bei apmokyti rezervą. Karo metu tam tikri vienetai nebuvo rotuojami, o tik papildomi, taip atkuriant jų pajėgumą. Toks karių emocinis ir fizinis sekinimas sudaro sąlygas dezertyravimui, neefektyviam mūšio vedimui, tiesioginių vadų įsakymų nevykdymui.

Išvados

2023 m. vykęs Ukrainos kontrpuolimas buvo būtinas, jį lėmė stiprus ne tik NATO sąjungininkų, bet ir pačios Ukrainos visuomenės spaudimas. Buvo būtina parodyti, kad Ukraina turi pajėgumų gintis ir atsiimti užimtas teritorijas. Nors kontrpuolimas buvo nesėkmingas ir pareikalavo daug aukų, operacijos laikotarpiu Ukrainos strateginė komunikacija veikė visu pajėgumu dėl Ukrainos gynėjų valios, drąsos ir sumanumo.

Kontrpuolimas išryškino NATO šalių doktrinų trūkumus. Jos idealiu atveju rėmėsi dominavimu oro erdvėje, bendru logistiniu koordinavimu, vakarietiškomis ginklų sistemomis, galinčiomis „bendrauti“ tarpusavyje realiu laiku. Galima teigti, kad suplanuotas rezultatas nebuvo pasiektas. Operaciniai laimėjimai buvo kuklūs, tačiau visas karas, vykstantis jau nuo 2022 m. pradžios, paskatino Vakarų šalims peržiūrėti savo gynybos doktrinas.

Dar kartą patvirtinta, kad Rusija nevengia siųsti karių tiesiai į mirtį ir naudoja masiškumo taktiką. Pirmose gretose puolimą vykstantys kaliniai, nors ir stokodami karinio rengimo, aprūpinimo ir

sveikatos, sugeba atsilaikyti prieš ukrainiečius, kartais net ir užimti jų pozicijas.

Politiniu ir kariniu požiūriu šis karas sprendimų priėmėjams atvėrė akis ir leido suprasti, kad Rusija, priešingai, nei manyta, geba greitai prisitaikyti prie kintančių mūšio sąlygų, realiu laiku aprūpinti savo pajėgas ir modernizuoti jau pasenusią, bet vis dar tinkamą naudoti techniką, kad galėtų mūšio lauke efektyviai vykdyti keliamas užduotis. Tai paskatino Vakarų sprendimų priėmėjus drastiškai didinti savo šalių gynybos biudžetus, nors pasiekti Rusijos „karo mašinos“ tempą yra be galo sunku.

Dronai, elektroninės kovos priemonės, tikslaus pataikymo amunicija, logistinės galimybės – šiuo metu tai sėkmingo kariavimo realijos. Per kontrpuolimą išmoktos pamokos bus naudingos ne tik Ukrainai, bet ir visam NATO blokui. Karas Ukrainoje atskleidė, kad kiekvienas karinis konfliktas gali būti kitoks, o suplanuotos doktrinos nebūtinai gali veikti specifinėje aplinkoje. Priešiškų pajėgų šiuo metu mūšio lauke naudojama Pirmojo pasaulinio karo taktika buvo aršiai kritikuojama, tačiau Rusija dar kartą įrodė, kad klasika – veikia.

Pergalė priklausys tiems, kurie turės daugiau paramos, gebės greičiau nei priešas prisitaikyti, greitai įvaldyti naujas technologijas ir jas tinkamai išnaudoti.

Bibliografija

1. Horobets, A. Taking Stock of Ukraine's Counteroffensive. *Euro-sd*, 2023. Prieiga per internetą: https://euro-sd.com/2023/11/articles/34942/taking-stock-of-ukraines-counteroffensive/?utm_source=chatgpt.com&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTE-AAR70TfXhVCjyKVRReWe7Gqcfv0zDZZZJC5cOj-6tAd621-pNq3fV-qd6gPKrWuw_aem_sGVGtivpTVHhUKaYB8mJw

2. Panella, Ch., Ronzheimer, P. Russia 'Knew Where We Were Going To Attack,' Zelenskyy Says In Reflection On Why Ukraine's Big Counteroffensive Stumbled. *Business Insider*, Apr 9, 2024. Prieiga per internetą: <https://www.businessinsider.com/russia-knew->

where-ukraines-counteroffensive-was-attacking-zelenskyy-2024-4

3. Hambling, D. How Have Ukrainian Drones Beaten Russian Jammers – And Will It Last? *Forbes*, August 9, 2023. Prieiga per internetą: <https://www.forbes.com/sites/davidhambling/2023/08/09/how-did-ukraine-beat-russias-drone-jammers/>

4. Watling, J., Danylyuk, O. V., Reynolds, N. Preliminary Lessons from Ukraine's Offensive Operations, 2022–23. Special Report. 2024. Prieiga per internetą: <https://static.rusi.org/lessons-learned-ukraine-offensive-2022-23.pdf>

5. Kim, J., Kakissis, J. In a First, Biden Allows Ukraine to Strike Russia with U.S. Long-Range Weapons. *NPR*, November 17, 2024. Prieiga per internetą: https://www.npr.org/2024/11/17/nx-s1-5194432/biden-long-range-missiles-russia-ukraine-war?utm_source=chatgpt.com&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEA-AR4PKtl5xeyeIpYqEx73NbIE9HqkBLXAUONXSibcoCerVQa_rildO9ISqPpoRA_aem_d-G1-E0TN16CU830hraVjQ

6. Hamilton, R. E., Hodges, B. Ukraine: Where Are We Now, and What. *FPRI*, June 18, 2024. Prieiga per internetą: https://www.fpri.org/article/2024/06/ukraine-where-are-we-now-and-whats-at-stake/?utm_source=chatgpt.com&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR57wrFfttQO9seNk79CQLPH0sOm8v_t0nZ0LLNZB16S-nO-noYTbYUfXsXU7Bg_aem_sbV5q58X7ZiTd7uUb6XOhA

7. Morgunov, S., O'Grady, S., Stern, D. L. Zelensky Says 31 000 Ukrainian Troops Have Been Killed Since Invasion. *The Washington Post*, February 25, 2024. Prieiga per internetą: https://www.washingtonpost.com/world/2024/02/25/ukraine-war-casualties-zelensky-russia/?utm_source=chatgpt.com&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR44xuQ1luTAbQVtFwj0RwWkIA2fKRfKh9r-SeBPTGY2zSKJUdYaJYoQUAqLVWw_aem_U5ghxeYpyvL_TiBjO-tvSBg

8. Ukrainos kariuomenės vadas V. Zalužnas: Karas – aklavietėje, naivu tikėtis išsekinti Rusiją. *15min.lt*, 2023 m. lapkričio 2 d. Prieiga per internetą: https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/v-zaluznas-prabilo-apie-rusijos-kariuomenes-stiprybes-karas-atsidure-aklavieteje-57-2138150?utm_medium=copied